

— Russisk massegrav Stalins ^{HD} «verk» ^{3/3-89}

Bykovnia, Sovjetunionen (NTB-AP): En massegrav med flere tusen hodeskaller og skjeletter blant gress og tøybiter utenfor en landsby i Ukraina åpner for et nytt kapittel i sovjeternes oppgjør med fortiden. Nazistene sto bak massakrene, er den offisielle versjonen. Dette var Stalins verk, mener landsbyboerne.

Hodeskallene som er gravd ut er gjennomboret av ett eneste kulehull. Sovjetere som nå krever en uavhengig gransking mener dette er bevis for at det var Stalins hemmelige politi som massakrerte de opptil 300.000 menneskene som ble begravd ved landsbyen Bykovnia.

Stalins bødler skjøt sine ofre gjerne i bakhodet. Nazistene pleide å stille opp de dødsdømte på en lang rekke, for så å meie dem ned med maskingeværsalver, sier den tidligere økonomen Mikola Lysenko, som er blant dem som nå vil sette sluttstrek for det han kaller «en sammensvergelse av løgner» omkring massegraven.

Etter 50 år med taushet, snakker nå eldre innbyggere i landsbyen nær Kiev ut, og forlanger sannheten om massegravene. Ingen identifikasjonspapirer er funnet i gravene.

Landsbyboer Petro Kukoven-

ko sier at han fikk mot til å uttale seg, etter at en offisiell sovjetisk kommisjon begravde knokkene igjen i mai i fjor og satte opp et granittmonument, der skylden legges på nazistene.

— Min far kan være begravd her, sier den 74-årige Kukovenko, som mener monumentet gir en feilaktig forklaring. — Min far var en bonde, og de drepte ham uten grunn, sier han.

Vestlige historikere anslår at flere millioner sovjetere kan ha blitt drept under Stalin-tidens terror, som særlig herjet i slutten av 30-årene. Men det er først i de siste årene at herjingene er blitt avslørt og fordømt.

STALIN STO BAK:

— Det var Stalin, og ikke Hitler som sto bak henrettelsene i skogen bak meg, sier Mykola Lysenko. Til venstre noen av hodeskallene, som samtlige hadde kulehull i i hodet. (AP-fotos).

